

STATISTIKENS FRAMSTÄLLNING

Företagens ekonomi

Ämnesområde

Ämnesområde: Näringsverksamhet

Statistikområde

Statistikområde: Näringslivets struktur

Produktkod

NV0109

Referenstid

2022

Kontaktuppgifter

Statistikansvarig myndighet	Statistiska centralbyrån
Kontaktinformation	Företagens Ekonomi
E-post	fek.ns@scb.se
Telefon	010-479 50 00 (Statistikservice)

Innehåll

1	Statistikens sammanhang.....	3
2	Undersökningsdesign	3
2.1	Målstorheter.....	3
2.2	Ramförfarande.....	4
2.3	Förfaranden för urval och uteslutning	5
2.3.1	Urvalsförfarande.....	5
2.3.2	Uteslutning från insamling (cut-off).....	6
2.4	Insamlingsförfarande.....	6
2.4.1	Datainsamling	6
2.4.2	Mätning.....	8
2.4.3	Bortfallsuppföljning	9
2.5	Bearbetningar	10
2.6	Granskning	11
2.6.1	Granskning under direktinsamlingen.....	11
2.6.2	Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden	11
2.6.3	Granskning av makrodata.....	12
2.6.4	Granskning av redovisning	13
2.7	Skattningsförfarande	13
2.7.1	Principer och antaganden.....	13
2.7.2	Skattningsförfarande för målstorheter	14
2.7.3	Skattningsförfarande för tillförlitlighet	15
2.7.4	Röjandekontroll	16
3	Genomförande.....	17
3.1	Kvantitativ information.....	17
3.2	Avvikelser från undersökningsdesignen.....	17

1 Statistikens sammanhang

Syftet med Företagens ekonomi (FEK) är att belysa strukturen för näringslivet (exklusive de finansiella och offentliga sektorerna samt hushållens icke-vinstdrivande organisationer), med avseende på i första hand lönsamhet, tillväxt, utveckling, finansiering och produktion. Användningsområdet är att ge svar på makroekonomiska frågor, detta med avseende på nivåer såväl som över tid.

Undersökningens intressepopulation utgörs av alla svenska enheter som utfört marknadsaktiviteter under det aktuella referensåret. Målpopulationen består av alla icke-finansiella svenska företag som under referensåret bedrivit sin huvudsakliga verksamhet som anges i avdelningarna A – S, exklusive K och O, enligt svensk standard för näringsgrensindelning, SNI 2007.

Data samlas in både från administrativa register och direkt från företag genom frågeformulär. För de största företagen samlas uppgifter in direkt i insamlingsomgång 1 och för ett urval av företag samlas uppgifterna in via s.k. specifikationsundersökningarna i insamlingsomgång 2. För resterande företag inhämtas uppgifter från Skatteverket, via de standardiserade räkenskapsutdrag (SRU) som företagen lämnar i samband med deklarationen.

Sammanställning av statistiken sker både på aggregerad nivå och i form av median- och kvartilvärden. Statistiken visas både på nationell och på regional nivå samt branschmässigt avgränsad. Uppgifter om ett enskilt företag går aldrig att röja.

Många av variablerna i Företagens ekonomi är unika för undersökningen. En del av variablerna kan dock jämföras mot resultaten från andra undersökningar, t.ex. Industrins varuproduktion, Momsstatistiken samt Investeringsstatistiken.

Både preliminär och slutlig statistik publiceras, men denna dokumentation avser enbart den slutliga statistiken. Publicering av statistiken går att finna på SCB:s webbplats, www.scb.se.

Kompletterande information om undersökningen finns i kvalitetsdeklarationen som även den är tillgänglig via SCB:s webbplats, www.scb.se/nv0109.

2 Undersökningsdesign

2.1 Målstorheter

Det finns två olika typer av målobjekt, nämligen *företag* och dess uppdelning i *homogena produktionsenheter*. Företag definieras i

enhetsförordningen¹ och homogena produktionsenheter i förordningen om nationalräkenskaperna².

Kortfattat innebär det att företag är den minsta kombinationen av juridisk enhet (JE) som producerar varor eller tjänster. Företaget ska enligt förordningen även ha en viss grad av självständighet, särskilt i fråga om beslutanderätt över sina produktionsresurser.

En homogen produktionsenhet bedriver en enda verksamhet som identifieras genom dess insats, produktionsprocess och produkt.

Till de två typerna av målobjekt hör två olika målpopulationer:

- *Institutionell*: Mängden av alla icke-finansiella svenska *företag* som under referensåret bedrivit sin huvudsakliga verksamhet som anges i avdelningarna A – S, exklusive K och O, enligt svensk standard för näringsgrensindelning, SNI 2007.
- *Funktionell*: Mängden av alla svenska *homogena produktionsenheter* som under referensåret bedrivit verksamhet som anges i avdelningarna A – S, exklusive K och O, enligt svensk standard för näringsgrensindelning, SNI 2007.

De statistiska målstorheterna utgörs i huvudsak av summor av ekonomiska variabler hos företagsenheter (FE), deras verksamhetsenheter (VE) och deras lokala verksamhetsenheter (LVE) uppdelat på i första hand olika näringsgrenar för ett kalenderår.

Det administrativa materialet SRU från Skatteverket utgör källa för att skatta de huvudsakliga målvariablerna, de s.k. basvariablerna. Undantaget är de största företagen där de direktinsamlade uppgifterna används. För att få information om hur basvariablerna fördelar sig på en mer detaljerad nivå så används uppgifter från urvalsundersökningarna SpecRR och SpecI. Där används ett designbaserat skattningsförfarande som beror på undersökningarnas design men även i viss utsträckning av modellantaganden.

2.2 Ramförfarande

I november i referensåret fastställs rampopulationen avseende målobjektet Företagsenhet (FE). Genom den koppling som finns

¹ Council Regulation (EEC) No 696/93 of 15 March 1993 on the statistical units for the observation and analysis of the production system in the Community

² Regulation (EU) No 549/2013 of 21 May 2013

on the European system of national and regional accounts in the European Union

mellan FE, Verksamhetsenhet (VE) och Lokalverksamhetsenhet (LVE) i SCB:s Företagsregister (FDB) skapas sedan även rampopulationer kopplade till den funktionella respektive den regionala målpopulationen. För att tillhöra rampopulationen ska företaget anses ha bedrivit verksamhet under året, d.v.s. varit aktivt. En juridisk enhet anses som aktiv i FDB om det är arbetsgivarregistrerat, finns i momsregistret eller är registrerat för F-skatt, denna status ärvs sedan av FE. Rampopulationen avseende FE används för att bestämma vilka företag som ska undersökas direkt i insamlingsomgång 1 eller indirekt med hjälp av Skatteverkets insamlade räkenskapsutdrag, SRU. De FE, eller de VE som tillhör en FE, där information inhämtas via Skatteverkets SRU-material utgör även ram för de två specifikationsundersökningarna. FEK använder sig av SCB:s system för samordnade urval när rampopulationen fastställs och urvalen till specifikationsundersökningarna dras. FDB är också uppgiftskälla för registeruppgifter för företagen.

För att förbättra samstämmigheten mellan respektive rampopulation och målpopulation har årgångsramar introducerats, i och med granskningssteget och efterföljande steg, från och med FEK2022. Till skillnad från rampopulationerna som är frysta ögonblicksbilder av bestånden är årgångsramarna konstruerade för att spegla hela referensåret. Dessutom bestäms objektets (FE/VE) aktivitetsstatus (statistisk status) i årgångsramen utifrån de faktiska spår de/den tillhörande JE lämnat i ett antal administrativa källor. För att en VE ska klassas som aktivt i årgångsramen, d.v.s. ingå i den funktionella statistiken, krävs att JE i vilken VE ingår har:

1. lämnat en SRU med en nettoomsättning >0 avseende referensåret eller,
2. redovisat moms enligt momsregistret avseende referensåret eller,
3. redovisat lön enligt registret över de månatliga arbetsgivardeklarationerna under referensåret.

För att en FE skall klassas som aktivt i årgångsramen d.v.s. ingå i den institutionella statistiken, krävs att minst en av de/den JE som utgör FE uppfyller något av kriterierna ovan eller har redovisat en positiv balansomslutning enligt SRU avseende referensåret.

2.3 Förfaranden för urval och uteslutning

2.3.1 Urvalsförfarande

De två specifikationsundersökningarna SpecRR och SpecI är båda urvalsundersökningar i den bemärkelsen att inte alla objekt i rampopulation undersöks. I båda undersökningarna används

sannolikhetsurval i kombination med cut-off, dvs. de minsta företagen utesluts och ges inte en positiv sannolikhet att ingå i urvalet. Det faktum att en delmängd av rampopulationen inte varit föremål för datainsamling hanteras med modellbaserade skattningsförfaranden och vars osäkerhet hänförs till osäkerhetskällan Modellantaganden.

SpecRR

SpecRR-urvalet består av cirka 14 700 företag. Urvalet är stratifierat efter näringsgren i cirka 290 strata. Inom varje stratum dras ett slumpmässigt urval där ett företags inklusions sannolikhet är proportionell mot dess storlek, dvs. ett stort företag ges en högre sannolikhet att komma med i urvalet än ett mindre företag. Vidare används cut-off i SpecRR, dvs. de minsta företagen, med avseende på intäkter och kostnader enligt SRU för det aktuella året, har inte en positiv sannolikhet att ingå i urvalet.

SpecI

I SpecI utesluts de företag som inte gjort en investering överstigande ett visst belopp, enligt SRU för det aktuella året, från direktinsamling. Urvalet är stratifierat efter bransch och storlek och totalt omfattar det ca 5 000 företag.

2.3.2 Uteslutning från insamling (cut-off)

För de cirka 2 000 företag i urvalet för SpecI som även ingår i undersökningen *Investeringsenkäten* görs ingen ytterligare insamling. Istället används de redan insamlade uppgifterna i *Investeringsenkäten* för dessa företag. För resterande 3 000 företag i urvalet sker dock direktinsamling.

2.4 Insamlingsförfarande

En viktig utgångspunkt i designen av FEK är att i största möjliga mån återanvända material som redan samlats in av SCB, andra myndigheter eller av privata företag. FEK är därför mer att betrakta som ett system av olika statistiska undersökningar än en separat undersökning. Uppgifter från flera olika källor, insamlade på och utanför SCB, kombineras för att producera statistik rörande FEK:s målvariabler. För att möta alla de krav som finns på statistiken behöver dock den befintliga informationen kompletteras via egen direktinsamling från företagen. Nedan beskrivs i korthet dels leveransen av SRU från Skatteverket, dels datainsamlingsmetoderna för de egna direktinsamlingarna.

2.4.1 Datainsamling

Uppgifter till undersökningen samlas in både från register och via flera frågeformulär. Grundstommen till Företagens ekonomi är det

SRU-material som SCB har tillgång till via Skatteverket. SRU-materialet är huvudkällan för undersökningen. För att minska uppgiftslämnarbördan använder FEK det administrativa materialet för att förtrycka uppgifter i specifikationsundersökningarna.

SRU

Det administrativa materialet SRU kommer från Skatteverkets bilagor från inkomstdeklarationen och erhålls i två omgångar, där den första leveransen erhålls i augusti året efter referensåret och den andra leveransen i december därpå, dvs. 12 månader efter referensårets utgång. Materialet skickas elektroniskt till SCB och mottagare är registerenheten på dataavdelningen.

Insamlingsomgång 1

I insamlingsomgång 1, som inleds i april efter referensåret, görs direktinsamling från cirka 2 500 företag. De insamlade uppgifterna används sedan istället för SRU-materialet för dessa företag, vilka i princip utgör de största företagen, med avseende på förra årets produktionsvärde.

Insamlingsomgång 2 (Specifikationsundersökningarna)

Från de urvalsundersökta företagen insamlas specifikationer av de uppgifter som finns i SRU-materialet. Syftet är att ge information om framförallt detaljerade intäkts- och kostnadsstrukturer, vilket inte SRU-materialet ger tillräcklig information om.

I insamlingsomgång 2, som startar i september efter referensåret, skickas frågeformulär för specifikation av resultaträkningen, SpecRR, till ett urval av de företag som inte omfattats av insamlingsomgång 1. I september skickas även frågeformulär för specifikation av investeringar, SpecI. I de fall där ett företag ingår i fler än ett av urvalen skickas en kombination av dessa frågeformulär.

För specifikationsundersökningarna, och framför allt när detaljerade intäkts- och kostnadsuppgifter efterfrågas, är risken för mätfel större än i SRU-materialet. Detta även om instruktioner och definitioner i så stor utsträckning som möjligt anpassas till gällande redovisningsstandard. Företagens redovisning på så detaljerad nivå kan dock variera, och ibland krävs specifikationer på finare nivå än redovisningsstandarden innebär. Detta gäller även för specifikationsvariablerna för de som ingår i insamlingsomgång 1.

Det görs inga justeringar för eventuella mätfel i skattningsförfarandet.

2.4.2 Mätning

Det administrativa materialet SRU hämtas vid två tillfällen per år. Materialet som erhålls finns i bilagorna till Skatteverkets inkomstdeklarationer, i Skatteverkets blanketter INK2 för aktiebolag och ekonomisk förening, INK3 för ideell förening, stiftelse och ett registrerat trossamfund och INK4 för handelsbolag och kommanditbolag samt NE och NEA för fysiker. Variablerna i SRU översätts till de variabler som används i FEK och återfinns i resultat- och balansräkningen.

Mätinstrumentet är ett frågeformulär som skickas till uppgiftslämnaren en gång om året. 2022 fanns sju olika typer av frågeformulär, enligt tabell 5 nedan. Större betydande företag samt ett urval av övriga företag undersöks via frågeformulär. För en komplett variabelförteckning av observationsvariablerna, se bilaga 1 i Kvalitetsdeklarationen, tillgänglig via SCB:s webbplats, www.scb.se/nv0109.

För frågeformuläret föreligger uppgiftslämnarskyldighet. Det adresseras till företagets ekonomichef. De uppgifter som samlas in utgörs till stor del av information som återfinns i företagets årsredovisningar. Utöver dessa officiella uppgifter efterfrågas dock även mer specificerad information.

Frågeformuläret till de större betydande företagen (insamlingsomgång 1) består av två huvuddelar, nämligen en resultaträkning och en balansräkning, som är anpassad till Årsredovisningslagen (ÅRL). Till dessa två delar finns det specifikationer på vissa av variablerna. Utöver detta efterfrågas fördelning av varulager, samt specifikationer på materiella anläggningstillgångar, d.v.s. SpecI- frågeformuläret.

För företag med fler än en Verksamhetsenhet (VE) efterfrågas rörelsens intäkter och kostnader samt specifikationer till dessa på VE-nivå samt på juridisk enhet (JE-nivå).

De urvalsundersökta företagen får ett SRU-baserat frågeformulär (blankettyper 9, 11 och/eller 15). För att underlätta för uppgiftslämnarna förtydclar vi företags huvuduppgifter från SRU i frågeformulären. Det som sedan efterfrågas i frågeformulären är specificeringar till dessa förtryckta värden.

Samtliga företag som undersöks lämnar in uppgifterna elektroniskt med hjälp av SCB:s standardiserade insamlingsverktyg, SIV.

För samtliga frågeformulär finns automatiska kontroller som signalerar om uppgiftslämnaren fyller i inkonsekventa uppgifter i formuläret.

Tabell 5. Använda frågeformulär

Blankettyyp	Beskrivning
4	Insamlingsomgång 1, bokslutsbaserad, kostnadsslagsindelad (ett-VE)
5	Insamlingsomgång 1, bokslutsbaserad, funktionsindelad (ett-VE)
6	Insamlingsomgång 1, bokslutsbaserad, kostnadsslagsindelad (fler-VE)
7	Insamlingsomgång 1, bokslutsbaserad, funktionsindelad (fler-VE)
9	Insamlingsomgång 2, specifikationsblankett SpecI, SRU-baserad (alltid ett-VE)
11	Insamlingsomgång 2, Specifikationsblankett SpecRR, SRU-baserad, kostnadsslagsindelad (alltid ett-VE)
15	Insamlingsomgång 2, Specifikationsblankett SpecRR, SRU-baserad, funktionsindelad (alltid ett-VE)

De olika frågeformulären skiljer sig åt när det gäller intäkts- och i vissa fall kostnadsvariabler. Dessa variabler varierar beroende på vilken bransch företaget har.

Utsändningen av frågeformulär sker vid två olika tillfällen under året efter referensåret, i april och september.

Företagen erbjuds huvudsakligen att besvara frågeformuläret via SCB:s webbaserade insamlingsverktyg SIV. Detta både insamlingsomgång 1 som 2 (specifikationsundersökningarna SpecRR och SpecI). Företag som vill ha pappersblankett får själva skriva ut den eller kontakta SCB och be att få pappersblankett.

Sen insamlingsomgången år 2011 får uppgiftslämnare möjlighet att lämna en datafil med uppgifter direkt från bokföringssystemet, en s.k. SIE-fil. BAS-konton kopplas till de variabler som förekommer i SpecRR-blanketten. Företaget laddar upp sin SIE-fil i SIV-frågeformuläret och därefter komplettera den med de uppgifter som saknas. I FEK2022 lämnade drygt 5 000 företag uppgifter via SIE.

2.4.3 Bortfallsuppföljning

Frågeformuläret ska besvaras inom fyra veckor efter utsändning. Om inte frågeformuläret är kommit in i tid påbörjas påminnelsearbetet. Maximalt tre brevpåminnelser skickas. Telefon- och mailpåminnelser förekommer också i viss utsträckning betingat av hur svarsfrekvensen ser ut i olika delar av urvalet.

I tidigare undersökningsomgångar kunde en anmaning om vite ske om svar fortfarande inte inkommit. I samband med Coronapandemin fattade SCB beslut om att tills vidare inte längre tillämpa viteshantering.

Objektsbortfallet i det administrativa materialet SRU bedöms vara lågt. Att det överhuvudtaget förekommer bortfall i SRU-materialet beror t.ex. på att det förekommer företag som inkommit med sin deklaration för sent för SCB:s behov eller att den inte inkommit överhuvudtaget.

Objektsbortfallet för övriga indatakällor, som samlas in direkt av SCB är klart högre. Dessutom har bortfallets storlek ökat de senaste åren, vilket är oroande. Mycket tyder på att avskaffandet av vitehantering på SCB påverkat inflödet negativt.

Bortfallet mäts och följs upp ovägt och vägt per källa. De vägda måtten baseras på ett för källan relevant storleksmått.

2.5 Bearbetningar

SRU

SRU-uppgifterna kommer till Skatteverket till stor del direkt från företagens redovisningssystem via automatiska rutiner och levereras elektroniskt till SCB två gånger per år.

Utifrån SRU-uppgifterna härleds ytterligare variabler så som produktion, förbrukning och förädlingsvärde.

För att kompensera för såväl objektsbortfall som partiellt bortfall används i huvudsak maskinell imputering med hjälp av medelvärdesimputering. I den mån det förekommer bortfall för större företag görs manuell upprättning med hjälp av årsredovisningar. Imputeringsgrupper skapas genom att dela in i de svarande efter juridisk form, storleksklass och näringsgren, där detaljeringsgraden av näringsgren beror på antalet tillgängliga svar.

Direktinsamling

För specifikationsvariablerna används en kombination av maskinell och manuell imputering. Vid maskinell imputering används strukturen på företagets inkomna uppgifter föregående år eller medelvärdesimputering. Imputeringsgrupper skapas genom att dela in i de svarande efter näringsgren, där detaljeringsgraden av näringsgren beror på antalet tillgängliga svar.

Den manuella imputeringen innebär att uppgifter hämtas från andra källor, t.ex. företagets officiella årsredovisningar.

2.6 Granskning

2.6.1 Granskning under direktinsamlingen

Samtliga företag som undersöks lämnar in uppgifterna elektroniskt med hjälp av SCB:s standardiserade insamlingsverktyg, SIV.

Uppgifterna för företag som lämnar in via SIV kontrolleras i samband med att uppgifterna fylls i. Det finns inbyggda kontroller i frågeformulären som bland annat summeringskontroller och vissa rimlighetskontroller. Det finns också kontroller på att företagets intäkter stämmer bra med den bransch de tillhör. I de fall uppgiftslämnaren har fyllt i stora värden på rader för övrigt ber vi dem kommentera dessa uppgifter. Tanken med kontrollerna är att uppgiftslämnaren redan vid inlämningstillfället ska göras uppmärksam på om de lämnade värdena avviker och därmed kunna rätta eventuella beräkningsfel innan frågeformulären skickas in. Vissa kontroller kan lämnas utan åtgärd.

Ej ifyllda frågeformulär kan inte skickas in. Ofullständiga frågeformulär hamnar på en lista och återkontakt tas med företagen. Företag som skickar in uppgifter via pappersformulär registreras manuellt samt kontrolleras i samband med brevöppningen. Bristfälligt ifyllda frågeformulär skickas tillbaka till företagen för komplettering. Det är inte möjligt att skicka in ett svar mer än en gång utan att först kontakta SCB.

2.6.2 Granskning av mikrodata och insamlade statistikvärden

I samband med föreliggande undersökningsomgång, referensår 2022, gjordes en större omstrukturering av hela bearbetningssteget. Tidigare var detta steg uppbyggt med separata moment, framförallt granskning, för respektive indatakälla. Den nya utformningen av bearbetningssteget har ett tydligare utdataperspektiv där de olika variabelområdena istället utgör basen. Detta har gjorts dels för att få en mer direkt koppling till statistikens kvalitet, dels för att i framtiden göra det enklare att addera nya indatakällor.

Mikrogranskning och övrig bearbetning görs nu uppdelat på följande variabelområden; Resultaträkning, Balansräkning, Specifikationer avseende resultaträkning, samt Investeringar.

Huvudprincipen i mikrogranskningen, oavsett variabelområde, är att fokusera granskningen mot de misstänkta fel som har störst effekt på statistikens kvalitet. Detta görs genom att kombinera misstanken om felaktiga mikrodatavärden med den skattade effekt dessa fel har på statistikens kvalitet.

2.6.3 Granskning av makrodata

Inför varje publicering och större leverans görs en makrogranskning på aggregerad nivå. Makrogranskningen går ut på att analysera resultat på branschnivå för referensåret och jämföra dessa med i första hand resultat från närmast föregående årgång men också i ett lite längre tidsperspektiv. I granskningen är målet att upptäcka eventuella felaktigheter i materialet och även ge förklaringar till notabla förändringar mellan åren eller avvikande värden i de olika branscherna.

Makrogranskningen sker i flera steg. En första makrogranskning sker innan leverans av preliminära resultat till Eurostat 31 oktober år t+1 samt egen publicering av preliminära resultat i december år t+1. Vid denna tidpunkt är inte resultaten från urvalsundersökningarna klara utan granskningen går ut på att upptäcka större felaktigheter eller förändringar i huvudvariablerna som exempelvis nettoomsättning (förenklat) förädlingsvärde eller summa tillgångar.

Runt årsskiftet börjar resultaten från urvalsundersökningarna bli klara och då startar det andra steget av makrogranskningen. Detta görs inför leverans av definitiva resultat till NR i januari år t+2, egen publicering av definitiva resultat i maj år t+2 samt till Eurostat i juni år t+2. Innan makrogranskningen påbörjas kollar att antalet inkomna och godkända företag i respektive bransch (branschens stratum/strata) är tillräckligt stort. Gränsen är i ursprungsläget satt till 68 procent.

Inför den slutliga publiceringen granskas den kompletta uppställningen av resultat- och balansräkningen på 2- och 3 siffer-SNI branschnivå. Dessutom granskas "basfakta" (antal företag och anställda, nettoomsättning, produktion, förädlingsvärde, balansomslutning, brutto- och nettoinvesteringar) på 2- och 3-siffernivå. Till skillnad från granskningen till NR, som sker på VE-nivå (verksamhetsenhet) så görs denna granskning på FE-nivå (företagsenhet).

Till hjälp i makrogranskningen finns ett antal tabeller och SAS-program. Tabellerna innehåller uppgifter från resultat- och balansräkningen samt makroekonomiska variabler såsom produktions-, förbruknings- och förädlingsvärde. De aggregerade tabellerna finns för jämförelse mellan år, på olika branschnivåer, 2- och 3-siffer SNI samt uppdelade på VE- och FE-nivå. Det finns också tabeller som visar enskilda verksamhetsenheter med stora förändringar mellan åren i respektive bransch för ett antal variabler (nettoomsättning, produktionsvärde, förbrukningsvärde,

förädlingsvärde, löner, anställda, nettoinvesteringar och balansomslutning). Det går att utläsa huruvida förändringen beror på om företaget tillkommit eller försvunnit, om det har ökat eller minskat värdet på variabeln eller om det rör sig om en ombranschning till eller från branschen. Företag som påverkat branschen med mer än 2 procent visas. Man ser också vilka företag som är beräknade (imputerade).

Vid implementering av den nya tolkningen av statistiska enheter har ytterligare granskning av själva populationen och sammansättningen av FE implementerats. Alla granskningsmoment inkluderar nu ett första steg av populationsgranskning.

2.6.4 Granskning av redovisning

Innan arbetet med att uppdatera de tabeller och diagram som finns tillgängliga via SCB:s webbplats, www.scb.se/nv0109, tar vid, görs en slutlig granskning på sammanställda tabeller för resultat- och balansräkningen. Granskningen sker på de tabeller som vi redovisar i SCB:s statistiska databaser.

Alla uppgifter är ålagda med statistiksekretess och därför görs även en omfattande röjandekontroll av alla tabeller som publiceras enligt principer beskrivna i handboken för röjandekontroll

<https://www.scb.se/contentassets/0cd92207266d40eb8829244d51d90b94/handbok-i-statistisk-rojandekontroll.pdf>

Inför publicering aggregeras därefter vissa uppgifter medan andra undertrycks.

Inför internationella leveranserna genomgår alla tabeller ett valideringsprogram framtaget av Eurostat med syfte att kvalitetssäkra de uppgifter som ingår i SBS-förordningen.

2.7 Skattningsförfarande

2.7.1 Principer och antaganden

När det gäller estimationsfasen i FEK kan målvariablerna delas upp i fyra kategorier med avseende på hur de sökta storheterna skattas.

Basvariabler

Som basvariabler räknas de variabler som kan skapas direkt från enbart någon utav källorna SRU eller blanketter i insamlingsomgång 1. Exempel på variabler i denna kategori är nettoomsättning och summa tillgångar.

Stickprovsvariabler

Den andra kategorin variabler är de som samlas in och skattas via SpecRR-undersökningarna. Skattningarna för dessa variabler beräknas via gruppvisa kvotestimatorer där basvariablerna används som kända totalsummor. På så sätt erhålls även en modellskattning för den del av rampopulationen som faller under gränsen för cut-off genom att hjälpinformation (aktuell basvariabel) avser hela rampopulationen och inte bara den del som är föremål för direktinsamling.

Hybridvariabler

Benämningen hybridvariabler har sitt ursprung i att dessa variabler i strikt mening är stickprovsvariabler, men att de i skattningsförfarandet "konverteras" till basvariabler med hjälp av massimputering. Detta gäller t.ex. investeringsvariablerna där de objektvisa variabelvärdena hämtas antingen från Investeringsenkäten, från SpecI eller i sista hand imputeras. Även nettoomsättningens fördelning på industriverksamhet, handel respektive övrigt ingår i denna kategori.

Importerade variabler

Den sista kategorin variabler kan klassificeras som importerade variabler. Med detta menas att de primärt samlats in i en annan befintlig undersökning inom SCB eller från en annan extern källa, men att de används för att ta fram skattningar även av FEK:s variabler. Detta gäller i huvudsak sysselsättningsvariablerna i FEK, nämligen antalet anställda (källa företagens årsredovisningar), antalet sysselsatta (källa AGI), arbetade timmar (källa KLP) och andelen deltidssysselsatta (källa SLP).

Konsoliderade variabler

Variabler på företagsenhetsnivå ska endast spegla marknadsvärden. Dessa skapas utifrån data på JE-nivå men där interna förhållanden inom företagsenheten rensas bort. Detta liknar hur en koncernredovisning tas fram men där målsättningen kan skilja från koncern, till exempel endast spegla svenska del av koncern. Resultatet av detta blir en nettoredovisning där FE-nivån har en lägre total nettoomsättning, lägre totala tillgångar än tidigare. Störst effekt syns på de variabler som just beskriver denna typ av förhållanden, såsom aktier i koncernbolag.

2.7.2 Skattningsförfarande för målstorheter

En översiktlig beskrivning av hur estimationen görs för basvariablerna respektive stickprovsvariablerna ges nedan.

Basvariabler

En total av en variabel (nedan kallad y) ur denna kategori beräknas som:

$$t(y) = \sum_{k \in U} y_k^*, \text{ där } y_k^* = \begin{cases} \text{Värdet på } y_k \text{ enligt fulls. blankett om sådan finns,} \\ \text{annars värdet på } y_k \text{ enligt SRU om sådan finns,} \\ \text{annars } \hat{y}_k \end{cases}$$

där $\hat{y}_k = \frac{\sum_{j \in U_{SRU} \cap g} y_j}{\sum_{j \in U_{SRU} \cap g} 1_j}$ där U_{SRU} är delmängden av populationen med godkända SRU : er

d.v.s. i sista hand används ett medelvärde i den imputeringsgrupp g som företaget ingår i.

Stickprovsvariabler

För en stickprovsvariabel y som är kopplad till basvariabel x ser punktestimatorn ut som (där populationen U delats upp i $1, \dots, g, \dots, G$ modellgrupper):

$$\hat{t}(y) = \sum_g \hat{p}_g t_g(x), \text{ där } \hat{p}_g = \frac{\sum_{k \in sg} y_k / \pi_k}{\sum_{k \in sg} x_k / \pi_k} \text{ och } t_g(x) = \sum_{j \in U_g} x_j \text{ och } \pi_k \text{ är}$$

inklusionssannolikhet för företag k i den aktuella undersökningen (SpecRR).

2.7.3 Skattningsförfarande för tillförlitlighet

Basvariabler

För basvariablerna beräknas, under antagandet om att bortfallet i SRU-materialet är slumpmässigt givet bransch och storlek, osäkerhetsskattningar. Genom att jämföra den första och andra leveransen av SRU-materialet kan man också få en grov skattning av den eventuella skevhet (bias) som bortfallet orsakar.

Stickprovsvariabler

För den huvuddel av stickprovsvariablerna som härrör från SpecRR-undersökningen beräknas osäkerhetstal i form av relativa medelfel. Detta görs genom att tillämpa teorin för gruppvisa kvotestimatorer under Pareto nps-urval.

2.7.4 Röjandekontroll

För att skydda enstaka företags sekretessbelagda uppgifter i statistiken, görs en så kallad röjandekontroll. Röjandekontrollen säkerställer att de sekretessbelagda uppgifterna inte kan röjas varken direkt eller indirekt.

Röjandekontroll genomförs genom att använda den s.k. p %-regeln för att bedöma om det förekommer röjanderisk för en total. (p %-regeln innebär att inget företags värde kan uppskattas närmare än p % av det verkliga värdet.) I beräkningen används variabeln nettoomsättning.

För de skattningar där röjanderisk förekommer så kan inte uppgifterna publiceras och den primära hanteringen är att undertrycka de uppgifter där risk för röjande finns. Detta är en till viss del förändrad process för årgång 2022 i ett led att på SCB skapa mer gemensamma redovisningsprinciper. I statistik baserat på Företagsenhet finns ett visst skydd i själva konstruktionen av företagsenhet och de modeller som behövs för att beräkna uppgifterna. Röjandehanteringsprocessen kompletteras därför med en utvärdering av enskilda Företagsenheters komplexitet.

För att undvika härledning av de undertryckta värdena så genomförs även sekundärundertryckning, dvs. ytterligare uppgifter undertrycks.

3 Genomförande

3.1 Kvantitativ information

Undersökningens ram, d.v.s. årgångsramen, bestod av cirka 990 tusen företag. De olika källornas omfattning, samt bortfallets storlek framgår av tabell 1.

Tabell 1. Antal undersökta företag samt objektsbortfall, per källa, referensår 2022.

Källa	Antal Företag i årgångsramen	Därav bortfall	Andel bortfall, %	Bortfallets andel i % av	
				Antal anställda	Nettoomsättning exkl. punktskatter
SRU	985 523	43 721	4,4	1,6	1,6
Insamlingsomgång 1	2 535	133	5,2	7,3	8,1
SpecRR	14 651	2 638	18	17,5	15
SpecI	3 049	518	17	18,7	12,9 ¹

¹ Bortfallets andel av totala investeringar.

3.2 Avvikelser från undersökningsdesignen

Inga avvikelser från undersökningsdesignen har gjorts.